

BÁNOV

Obec Bánov leží v malé kotlině v podhůří Bílých Karpat asi 7km od Uherského Brodu směrem k česko-slovenské hranici. Obcí prochází hlavní silnice E50 z Brna na Slovensko. Podle posledního sčítání lidu žije v Bánově 2100 obyvatel.

HISTORIE

Bánov, který byl Maxmiliánem II. povýšen na městečko, má velmi bohatou historii. Archeologický průzkum z roku 1941 a později z počátku padesátých let dokázal podle nálezů, že zde žil lid tzv. maďarovsko-věteřovské kultury. V době Velkomoravské říše zde stála součást velkomoravského opevnění. Stával zde hrad, který zanikl za česko-uherských válek. První písemnou zprávu o tom můžeme číst v Kosmově kronice české. Po sporech českého panovníka Vratislava se synem Břetislavem, odchází Břetislav do Uher ke strýci Ladislavovi a ten vykazuje početné družině za sídlo právě Bánov. V roce 1091 a v roce následujícím je tedy Bánov a blízké okolí sídlem budoucího českého panovníka. Majitely Bánova byla velkomoravská knížata, uherští panovníci a od konce 13. století se stal Bánov trvale majetkem českým. Co špatného mohlo v historii obyvatelstvo potkat, to obec neminulo. Vpád Tatarů na Moravu, divoké tlupy Kumánů, Matouš Čák Trenčanský se svým vojskem, boje mezi Husity a stoupenci Zikmundovými, Matyáš Korvín, Bočkajovci, Kuruci, válka Marie Terezie s pruským králem Bedřichem II., dlouhá léta poddanství a robot - to vše přinášelo bánovským smrt, utrpení a hlad. První obcí na Moravě postiženou morem byl opět Bánov. Zlé si užili obyvatelé Bánova i ve dvacátém století. Na různých frontách I. světové války padlo 42 bánovských občanů. Obětmi II. světové války se stali bánovjané v bojích s fašisty na frontách, v partyzánských bojích i v koncentračních táborech. Obyvatelé Bánova se živili převážně zemědělstvím. Nepříliš úrodná půda je donutila odcházet za prací do světa. Sezónní dělníci a zejména semenkáři odcházeli přes zimu do Rakous, Uher a později do větších českých měst. Bánov se tímto stával pověstným a dá se říci, že bohatl. Dnešní obyvatelé si našli svá zaměstnání částečně v blízkém Uherském Brodě, někteří odchází za prací do Ostravy, Prahy, Brna, nebo jiných míst České republiky. Domů přinášejí nejen skromné výdělky, ale především zkušenosti z jiného prostředí.

ZAJÍMAVOSTI

Socha sv. Jana Nepomuckého

Druhá barokní plastika sv. Jana Nepomuckého z druhé poloviny 18. století v nadživotní velikosti v obvyklém odění - klerika, ročeta, mozeta, kolárek. Po stranách oblačné základny jsou umístěny postavy dvou andílků. Pohledově vlevo sedící andílek drží v pravé ruce zavřenou knihu, otočenou ořízkou směrem k vnímáři díla. Pohledově vpravo sedící andílek drží v rukou kříž. Jde o hodnotnou sochařskou práci.

Kostel sv. Martina

Římskokatolický farní kostel sv. Martina - barokní stavba ze 17. století, vznikla přestavbou středověkého kostela stavitelem Antonínem Rigou podle projektu Marinelliho.

Symbolika znaku vychází z atributů patronů farnosti. Patronem farního kostela je sv. Martin. Podklad znaku symbolizuje Martinův vojenský plášť, který pólí mečem, aby obdaroval chudáka. Druhým patronem farnosti je sv. Josef, kterému je zasvěcena kaple v Bystřici pod Lopeníkem Jeho atributy jsou lilie a překřížené tesařské nářadí pila a sekera. Poslední patronkou farnosti je sv. Ludmila s kostelem v Suché Lozi. Tu symbolizuje nástroj mučednické smrti - závoj, kterým byla uškrcena a písmeno L.

Komplex hospodářských budov

Dvůr č.p. 97 a 98 - komplex hosp. budov z 2. poloviny 17. století.

Památky lidového stavitelství

Dům č.p. 293 a komora u č.p. 73 - památky lidového stavitelství.

FOLKLOR

Folklorní soubor Kohútek

Soubor Kohútek, z obce Bánov u Uherského Brodu, tvoří dnes asi dvacet mladých nadšenců ve věku od 17 do 27 let a jedna vedoucí, paní Mgr. Helena Vystrčilová. Ta stála u zrodu souboru v roce 1972. Tehdy vznikl při ZDŠ v Bánově dětský folklorní soubor, který si kladl za cíl obnovení národopisných tradic, zejména místního folklóru. Zakládajících členů bylo vlastně taky dvacet, většinou žáci sedmých tříd. Postupně se Kohútek rozrostl a začal vyjíždět na vystoupení mimo obec. Nejdříve navštěvoval nejbližší okolí

(Suchou Loz, Bystřici pod Lopeníkem, Starý Hrozenkov, Bojkovice, Uherské Hradiště), později dokonce i zahraničí (Rakousko, Slovensko, SRN, Litvu). Po revoluci ubývalo dětí, které by folklór přitahoval, a tak stál soubor na pokraji zániku. Zůstaly mu věrné bývalé členky, které již opustily zdejší základní školu. Scházely se vždy při významných událostech, aby zazpívaly několik písní z Bánova a okolí. Při oslavách 50. výročí založení místní základní školy oslovil děvčata, nyní již téměř zralé ženy, učitel a nadšený folklorista Vlastík Ondra a dal tak impuls k obnovení pravidelných zkoušek souboru, který by byl již otevřen pro všechny věkové kategorie. Ve vedení souboru nadále zůstala paní Vystrčilová.

TURISTIKA

Přírodní památka Hrádek

Základní údaje: Bývalý lom v obci Bánov, k. ú. Bánov. V: 0,9597 ha, n. v.: 280 m n.m

Motiv ochrany: Největší charakteristická památka projevu třetihorní vulkanické činnosti v oblasti.

Geologie, půdní poměry: Území je budováno bělokarpatskou jednotkou magurského flyše. Opuštěný lom, v současné době převážně zavezený odpadky, je zahlouben do mírného návrší, které vystupuje asi 80 m nad okolní terén.

Na zbytcích lomové stěny lze pozorovat balvanitou vulkanickou brekci, která původně pravděpodobně vyplňovala sopouch (Černý 1992). Převážně je tvořena až 30-40 cm velkými ostrohrannými úlomky nazelenale šedého amfibolického bazaltického andezitu. Přítomny jsou i úlomky porcelanitů a tmavě šedých jílovců. Lokalita je zajímavá i mineralogicky.

Botanika: Na některých místech zarůstá lom náletovými dřevinami a popínavými rostlinami, roste zde např. růže šípková (*Rosa canina*), hloh (*Crataegus* sp.), jasan ztepilý (*Fraxinus excelsior*), trnovník akát, trnka (*Prunus spinosa*), borovice lesní (*Pinus sylvestica*), borovice černá (*Pinus nigra*), z bylin se v oblasti vyskytuje mateřídouška, rozchodník, divizna aj.

Přírodní památka Skalky

Základní údaje: Bývalý andezitový lom 0,5 km V od kóty Skalky u obce Bánov, k. ú. Bánov, V: 0,8704 ha, n. v.: 370 m n.m.,

Motiv ochrany: Jedinečná ukázka mladého vulkanismu v oblasti flyšových Karpat na území Moravy.

Geologie, půdní poměry: Území je budováno bělokarpatskou jednotkou magurského flyše. Jedná se o starý opuštěný lom o délce cca 40 m, šířce cca 30 m a výšce cca 15 m v denudačním reliktu sedimentů zpevněných žilami vulkanických hornin miocenního stáří. V lomu se nacházejí výchozy nivnického souvrství hluckého vývoje bělokarpatské jednotky. Sedimenty jsou proniknuty ložními žilami trachyandezitů. Dále jsou přítomny profily kontaktně metamorfovanými porcelanity, které vznikly metamorfózou v blízkosti průniků vulkanických hornin (Krejčí et al. 1990). Lom je již značně zarostlý a stěny jsou sesuté. Trachyandezit je nahnědlý, se sloupcovitými vyrostlicemi černé barvy. Velmi časté jsou dutinky po plynech, místy vyplněné kalcitem (Černý 1992). Nejzajímavější profil se nachází v horní části čelní stěny, kde je možné pozorovat kontakt tělesa trachyandezitu s flyšovými sedimenty.

Cyklotrasa vedoucí přes Bánov a okolní vesnice

Z Uherského Brodu do Bojkovic a na Troják

Okres: Uherské Hradiště

délka: 60,5 km

Popis trasy:

- 0,0 km – Uherský Brod - **Muzeum J. A. Komenského**, tzv. Starý zámek, z počátku 18. století postavený italským architektem Domenikem Martinellim. Velmi hodnotný je barokní sloupový sál, tzv. Baraník. Zbytky **městského opevnění** ze 13.–15. století (jižní a severní část města) s dochovanými baštami Vítkovskou a Bílou. **Panský dům** – význačná renesanční a barokní stavba s arkádovým dvorem a kamennými portály z konce 17. století. Galerie. Otevřeno: denně mimo Po 9.00-12.00, 13.00-17.00.
Kostel Mistra Jana Husa – jedna z nejstarších staveb ve městě a nejstarší kostel v kraji. Stavba je připomínána již v r. 1278, gotický presbytář je z r. 1494. Na královském oblouku jsou zbytky nástěnných maleb ze 14. a 15. století. Věž postavil v r. 1589 Mikuláš Lorek. Kostel byl přestavěn v r. 1667 v barokním slohu.
- 6 km – Šumice - Kostel Narození Panny Marie, kříž u kostela u r. 1863
- 8,5 km – Nezdenice - Římskokatolický farní **kostel sv. Petra a Pavla** přestavěný v r. 1846 – stavba na gotickém základě z konce 14. století. Presbytář je gotický. Minerální pramen, koupání
- 11 km – Nezdenice - Římskokatolický farní **kostel sv. Petra a Pavla** přestavěný v r. 1846 – stavba na gotickém základě z konce 14. století. Presbytář je gotický. Minerální pramen, koupání
- 15 km – Bojkovice - Zámek **Nový Světlav**, původně pozdně gotický hrad, jehož dnešní úprava byla provedena v 1. polovině 19. století vídeňským architektem E. Kuschem. Prostory na zámku Světlav a okolní lokality byly nákladně rekonstruovány a upraveny především pro potřeby rekreace. Je zde umístěna expozice **Městského muzea** v Bojkovicích. U zámku se nalézá park. Římskokatolický farní **kostel sv. Vavřince** se třemi hřbitovními kaplemi a náhrobky – raně barokní stavba ze 17. století podle návrhu Jana Křtitele Erny. V interiéru barokní obrazy Jana Kryštofa Handkeho a Josefa Fr. Pilze. Eurocamp, 2 koupaliště
- 20 km – Komňa - V obci je **Muzeum J. A. Komenského** a jeho pomník od J. Pelikána z r. 1950. Je jedním z domnělých rodišť tohoto myslitele. Možnost exkurze ve **sklářské huti** Hana Glass Studio, s možností nákupu sklářských výrobků
- 22,5 km – Motorest Nový dvůr - **Lom Rasová** (přírodní památka, 4,4 ha) – opuštěný pískovcový lom, zčásti zatopený vodou, s výskytem ohrožených druhů rostlin a živočichů
- 28,5 km – Lopeník - Dům č.p. 141 – ukázka kopaničářské usedlosti, památník obětem II. světové války, zvonice. Naučná stezka
- 32 km – Březová - **Cestiska** (přírodní památka, 3 ha) – Bývalé pastviny na skeletovitém podkladu s rozptýleným porostem jalovce obecného a borovice lesní, s výskytem ohrožených druhů rostlin (kozinec dánský, ostřice ptačí nožka, vstavač kukačka aj.) a živočichů (modrásek hořcový, vzácné druhy píďalky, bramborníček hnědý)
- 43,5 km – Suchá Loz - V místě pramení **lithiová kyselka** zvaná Loza (lidově Slatina), která je uváděna už v r. 1580 jako léčivá voda. Do II. světové války byl pramen komerčně využíván. **Ordějov** – asi 1 km východním směrem od obce se nalézá vodní nádrž, která slouží rekreačním účelům, vhodná i k rybolovu
- 46 km – Bánov - Římskokatolický farní **kostel sv. Martina** – barokní stavba ze 17. století, vznikla přestavbou středověkého kostela stavitelem Antonínem Rigou podle projektu Marinelliho. Památky lidového stavitelství
- 52 km – Nezdenice - Římskokatolický farní **kostel sv. Petra a Pavla** přestavěný v r. 1846 – stavba na gotickém základě z konce 14. století. Presbytář je gotický. Minerální pramen, koupání
- 54,5 km – Šumice - Kostel Narození Panny Marie, kříž u kostela u r. 1863

Bánovská kyselka v Kopcoch (Nezdenská)

Při nedělní procházce směrem na Nezdenice, jsme zabloudili do míst, kde vyvěrá Bánovská slatina, anebo jak říkají Neздеňané kořenkovica. Pramen se nachází asi dva kilometry, směrem na Nezdenice, až na samé hranici katastru mezi oběma obcemi. Za druhým mostkem je polní silnice směrem doprava nahoru, asi po půl kilometru se přiblížíme k lesu. Na první pohled vypadá les jako listnatý, ale při vstupu do lesa je na

levé straně jehličnatý a na pravo listnatý. A právě v tomto jehličnatém lese, asi 50 metru od pěšiny se nachází pramen bánovské (anebo nezdenské) kyselky. Studánka je zde dlouho, už naši dědové o ní vyprávěli, ale v posledních letech byla velmi znečištěna spadánými stromy a listím.

Ted' trošku vědeckých informací: studánka je vedená jako pramen Nezdenice č.2. Vydatnost pramene 1/2L - 1L/min, teplota cca 10°C, acidita pH=6,8 a obsah CO₂ = 2651 Mg/L. (viz. naučná literatura Toulky Moravou).

K této studánce lze přijít, nebo přijet na kole i ze strany od Bystřice pod Lopeníkem, a to kolem kapliček v Kopcích.

Kontakt na obecní úřad:

Bánov 700
687 54
tel.: +420/572 646 121
tel., fax: +420/572 646 122
e-mail: ou@obec-banov.cz

ZDROJE

Zlínský kraj, města a obce zlínského kraje – vydavatelství Proxima Bohemia s.r.o.

www.obec-banov.cz

www.vychodnislovacko.eu

LITERATURA

Průvodce po Čechách, Moravě a Slezsku: Slovácko – Uherskohradištsko. Soukup & David 2006, s. 94

BARTOŠÍKOVÁ, Alena – HOLEČKOVÁ, Marie: *Za studánkami Bílých Karpat.* Nakladatelství MH 2006

SIROVÁTKA, Oldřich: *Lidové balady na Slovácku*, sv. 2. Práce Slováckého muzea, Uherské Hradiště 1965

JILÍK, Jiří – Moarch „Miško“ Eveno: *Rebelové proti všednosti.* Ottobre 12, 2003

SPATHOVÁ, Jana: *Nemovitě kulturní památky jižní Moravy.* Sv. 8. Brno 2000, s. 15
SUČKOVÁ, Kateřina – ABUŠINOV, Roman: *Kamenný klíč – Staroslovanské hrady: Slovanská hradiště v Čechách, na Moravě a ve Slezsku.* Vydala Kateřina Sučková 2005, s. 366